

Jeruzalem: sveta Grobница

Brojna su mjesta u Svetoj Zemlji koja čuvaju spomen na Gospodinov život na zemlji i ta se mjesta s pravom časte stoljećima. Međutim, nijedno se ne može usporediti sa Svetom Grobnicom, mjestom gdje se odigrao središnji događaj naše vjere.

17.04.2014.

Tragovima vjere

A uvečer, budući da je bila Priprava, to jest predvečerje subote, dođe Josip (Mk 15:42-43). Bogat čovjek iz Arimateje (Mat 27:57), čovjek čestit i pravedan; on ne privoli njihovoj odluci i postupku (Lk 23:50-51). Koji je - kriomice, u strahu od Židova - bio učenik Isusov (Iv 19:38). odvaži se, uđe k Pilatu i zaista tijelo Isusovo. Pilat se začudi da je već umro pa dozva satnika i upita ga je li odavna umro. Kad sazna od satnika, darova Josipu tijelo (Mk 15:43-45). Pošao je i Nikodem, onaj koji je prije bio došao Isusu po noći, noseći smjesu smirne i aloje.

Oni uzeše Isusovo tijelo i umotaše ga u lanene tkanine, kako je to bio običaj kod Židova. Na mjestu gdje je razapet bio je vrt, a u vrtu nov grob u kojeg još nitko ne bijaše pokopan, Josip ga je dao isklesati u stijeni. Budući da je bilo predvečerje Pashe i grobnica bijaše blizu, tamo položiše Isusovo tijelo. Dokotrljaše velik

kamen na ulaz u grobnicu i otiđoše. Marija Magdalena i druga Marija, žene koje su za njim došle iz Galileje, vidješe grobnicu i kako mu položiše tijelo. Vratiliše se pripremiti pomasti i miomirise. Na Subotu mirovaše, prema propisu. (usp. Lk 23:55-56).

Na ulasku u crkvu svete Grobnice vjernice se nađu u malom prostiru zatvorenom zidovima, predvorje atrija. Oči im privlači ono što je poznato kao Slatki kamen ili Kamen čašćenja, osvjetljen tankim svijećama i okružen redom visećih lampi. Ova kamena ploča, stojeći nekoliko centimetara od poda, u podnožju Kalvarije, podsjetnik je na odanu brigu kojom su Josip iz Arimateje i Nikodem obasuli Isusovo tijelo nakon što su ga skinuli s križa.

Hodajući naprijed pomalo prema zapadu, nailazimo na maleni spomenik: kružnu mramornu ploču postavljenu u pod, prekrivenu

baldahinom. Prema tradiciji, ovo je mjesto s kojeg su svete žene promatrale polaganje i pokapanje našeg Gospodina. Napredujući kroz prostor između masivnih stupova dolazimo do Rotunda ili Anastasis, mauzoleja čiju je izgradnju zapovjedio car Konstantin oko Isusove grobnice. Ona se nalazi u središtu, na razini bazilike, unutar kapelice.

Cijelo to područje, uključujući i mjesto same grobnice, značajno je promijenjeno različitim građevinama, ali prema pismima i arheološkim podacima da se naslutiti kako je to mjesto izgledalo u prvom stoljeću. Golgota je bila dio nekorištenog kamenoloma. Grobnica je bila isklesana u stijeni s pogledom na kamenolom i imala je nizak otvor s istočne strane – taj je otvor zatvoren dokotrljavši veliki kamen na njega. Ulaz je toliko nizak da su ljudi morali ulaziti klečeći na

koljenima. Kratak maleni prolaz vodio je do hodnika koji je skretao u konačno središte grobnice. Tamo je postavljeno tijelo našeg Gospodina, u žurbi, na policu isklesanu u stijeni sa sjeverne strane, jer Subota je svitala (Lk 23:54).

Prazna grobnica

Kad prođe subota, Marija Magdalena i Marija Jakovljeva i Saloma kupiše miomirisa da odu pomazati Isusa. I prvoga dana u tjednu, veoma rano, o izlasku sunčevu, dođu na grob. I razgovarahu među sobom: "Tko će nam otkotrljati kamen s vrata grobnih?" Pogledaju, a ono kamen otkotrljan. Bijaše doista veoma velik. I ušavši u grob, ugledaju mladića zaogrnutu bijelom haljinom gdje sjedi zdesna. I preplaše se. A on će im: "Ne plašite se! Isusa tražite, Nazarećanina, Raspetoga? Uskrsnu! Nije ovdje! Evo mjesta kamo ga položiše. Nego idite, recite njegovim

učenicima i Petru: Ide pred vama u Galileju! Ondje ćete ga vidjeti, kamo vam reče!" (Mk 16:1–7)

Poznati su nam zapisi iz Evandjelja o pojavljivanju Uskrsnuloga Gospodina: Mariji Magdaleni, učenicima iz Emausa, Jedanaestorici okupljenima u gornjoj sobi, Petru i apostolima na Galilejskom moru... Bili su spremni za ove susrete koji su im omogućili svjedočenje istine Uskrsnuća otkrivanjem prazne Grobnice. „Kad su ga otkrili, bio je učenicima prvi korak k spoznaji činjenice Uskrsnuća. Učenik "kojega je Isus ljubio" (Iv 20,2) tvrdi da je, ušavši u prazni grob i vidjevši "povoje gdje leže" (Iv 20,6), "vidje i povjerova" (Iv 20,8). To pretpostavlja da je on, iz stanja u kojem se nalazio prazni grob, ustanovio da odsutnost tijela Isusova nije mogla biti ljudsko djelo, i da se Isus nije naprosto vratio zemaljskom životu kao što je bio

slučaj s Lazarom.“ (*Katekizam Katoličke Crkve*, 640).

Za prve kršćane, prazan je grob bio esencijalni znak. Možemo zamisliti njihovu pobožnost, čuđenje i radost dok su je dolazili vidjeti. Slijedile su ih uzastopne generacije vjernika te se sačuvalo sjećanje na mjesto čak i kad je car Hadrijan razorio Jeruzalem u prvoj polovici drugog stoljeća. Ova se tradicija provlači i kroz zapise Euzebija Cezarejskoga na djelima nadgledanja radova cara Konstantina 325.godine i otkrića Isusove grobnice. „Ali čim se pojavila izvorna površina zemlje, odmah i suprotno svim očekivanjima, otkrio se čašćeni i sveti spomenik uskrsnuća našega Spasitelja. Tada je zaista ova najsvetija spilja koja govori o njegovom povratku u život, nakon ležanja u tami, ponovo stala na svjetlo i nudila je svima koji bi došli vidjeti, jasan i vidljiv dokaz čuda koje se jednom na ovom mjestu

dogodilo, svjedočanstvo uskrsnuća Spasitelja jasnije nego ijedan glas može svjedočiti ” (Euzebije iz Cezareje, *Život Konstantina* 3, 28).

Konstantinovi su arhitekti izolirali područje grobnice Isusove i izdubili okolne stijene tako da su ostavili samu grobnicu u kamenu. Zatvorena je u mramornu kapelicu koja se danas zove Aedicule, koja stoji u središtu kružnog mauzoleja poznatog kao Anastasis (Uskrsnuće), okruženog velikom kupolom s otvorom na vrhu. Iako je ista građevina i danas tamo, samo je nekoliko elemenata sačuvano od izvorne strukture.

Kapelica svoje pojavljivanje duguje restauratorskom projektu provedenom 1810.godine od strane ortodoksnih grčkih kršćana, iako oltar na stražnjem zidu, koji pripada koptičkim kršćanima, datira iz dvanaestog stoljeća. Nadalje, od

sredine dvadesetog stoljeća podupire ga okvir željezne konstrukcije zbog štete nastale uslijed jednog potresa. Iznad ravnog krova Aedicule nalazi se malena kupola koju podupire četiri stupa; prednji je zid prekriven držačima svijeća i uljnih lampi; a na pokrajnjim zidovima brojni natpisi na Grčkom jeziku pozivaju sve ljude da slave Uskrsnuloga Krista.

Interijer se sastoji od odaje i nutarnje odaje koje povezuje nizak i uzak otvor. Prva je odaja duga tri i pol metra i široka četiri metra te predstavlja izvorni prostor uklonjen u Konstantinovo vrijeme. Zove se Kapelica Anđela u sjećanje na anđela koji se ukazao svetim ženama sjedeći podno velikoga kamena što je zatvarao ulaz u grobnicu i koji im je objavio uskrsnuće. Dio ovog kamena sačuvan je u sredini kapelice. Sve do razaranja bazilike 1009.godine od redova Al-Hakimovih ljudi, cijeli je kamen bio sačuvan. Al-Hakimovi

ljudi također su željeli razoriti i nutarnju odaju, koja točno odgovara Isusovoj grobnici, ali šteta je brzo popravljena. Niša gdje su Josip iz Arimateje i Nikodem postavili Isusovo tijelo je na desnoj strani, paralelo sa zidom, prekrivena mramornim pločama. Tamo je *trećega dana uskrsnuo od mrtvih* (Apostolsko vjerovanje). Hodočasnici ulaze u ovaj maleni prostor s razumljivom pobožnosti; Sveta se Misa ovdje svakoga dana slavi u točno određeno vrijeme.

Izvan Rotunde, u kompleksu izgrađenom za vrijeme Križara na ruševinama Konstantinove bazilike, nalaze se druge kapelice. Glavna je Kapelica Kalvarije (dvanaeste postaje Križnoga puta). Sa sjeverne strane nalazi se oltar Marije Magdalene koji pripada franjevcima, i kapelica Presvetog Sakramenta posvećena prikazivanju Uskrsnuloga Gospodina svojoj Majci i čuva komadić postolja

gdje je Isus bio svezan prilikom bičevanja. U središtu crkve, na mjestu gdje je nekada bio kor za kler i otvoren samo u smjeru Rotunde, nalazi se struktura poznata kao *Catholicon*: Veliki prostor što pripada Ortodoksnoj grčkoj crkvi. Iza njega, nalazi se Kapelica razapinjanja (razapetoga Krista); Kapelica razdjeljivanja Isusovih haljina; Kapelica Longinusa – rimskog časnika koji je kopljem probio mrtvog Krista. Niže se nalaze Kapelica svete Helene; armenijska kapelica svetog Vartana s *graffito* kojeg je nacrtao hodočasnik iz drugog stoljeća; i Kapelica pronalaska Svetoga Križa.

Svako pojedino mjesto u crkvi vrijedno je spomena, ali predugo bi trebalo za sve ih spomenuti.

Međutim, kriptu zaslužuje posebno spominjanje jer je to mjesto gdje je prema vjerovanju, sveta Helena, majka cara Konstantina, koja je

nedugo prije svoje smrti putovala u Jeruzalem i ponovo otkrila Kristov križ, negdje oko 327.godine. Sveti Ambrozije na jako poetski način priča nam tu priču. „Helena je stigla i počela posvećivati sveta mjesta, i Duh je nadahnuo da potraži drvo Križa. Okrenula se prema Kalvariji i rekla: ‘Ovo je bojno polje, ali gdje je pobjednički trofej? Tražim postolje spasenja i ne pronalazim ga, sjedim li na tronu dok je Križ našega Gospodina negdje položen u prašini? Jesam li okružena zlatom, dok je Kristova pobjeda okružena šljunkom? (...) Vidim da si sve učinio, o vraže, kako bi pokopao mač koji te je smaknuo. Ali Izak je očistio izvore koje su blokirali strani okupatori i neće dozvoliti da voda ostane skrivena. Neka ruševine pokažu put, kako bi se pojavio život; neka zasja mač koji je odrubio glavu pravom Golijatu. (...). Što si postigao, vraže, skrivajući drvo, da bi još jednom bio poražen? Porazila te Marija, koja je

rodila pobjednika; bez gubljenja svoje nevinosti rodila je njega koji te je porazio bivši razapet na križu i umrijevši da bi pobijedio smrt. I danas ćeš također biti poražen, jer žena će razotkriti tvoje trikove. Ona, sveta Majka Božja, nosila je našega Gospodina u svojoj utrobi; potražiti ću Križ. Ona je pokazala da je rođen; ja ću pokazati da je uskrsnuo od mrtvih” (Sveti Ambrozije, *De Obitu Theodosii*, 43-44).

Priča se nastavlja spominjući kako su tri križa otkrivena na dnu jednog antičkog spremnika za vodu koji je preoblikovan u ono što se danas zna kao kapelica pronalaska Svetoga Križa. Kristov je križ prepoznat prema ostacima *titulusa*, natpisa kojeg je Pilat dao izraditi i postaviti na Križ; dio natpisa se čuva u Bazilici Svetoga Križa u Rimu. Pronađeni su i neki čavli; jedan je ugrađen u željeznu krunu svetih rimskih vladara, sada se nalazi u Monzi u

Italiji; jedan se časti u *Duomo* Milan, a treći se čuva u Rimu.

Krist je živ

Brojna su mjesta u Svetoj Zemlji koja čuvaju spomen na Gospodinov život na zemlji i ta se mjesta s pravom časte stoljećima. Međutim, nijedno se ne može usporediti sa Svetom Grobnicom, mjestom gdje se odigrao središnji događaj naše vjere. Kako je sveti Pavao rekao vjernicima u Korintu na samom početku: „Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša“ (I Kor 15:14).

“Krist živi. To je velika istina koja našoj vjeri daje sadržaj. Isus, koji je umro na križu, uskrsnuo je, On je pobijedio smrt, tamu, bol i strah. (...) Krist nije lik koji je prošao, koji je jednom živio, a potom nestao ostavivši nam samo divnu uspomenu i dirljiv primjer. Ne, Krist živi. Isus je Emanuel: Bog s Nama. Njegovo

Uskrsnuće pokazuje nam da Bog svojih ne ostavlja.” (*Susret s Kristom*, 102).

Papa Benedikt XVI često nas je i na različite načine podsjećao da vjera ne potječe od neke etičke odluke ili velike ideje; niti su vjernici pozvani jednostavno prenositi svoje znanje. „Kršćanska vjera, kao što znamo, nije rođena prihvaćanjem doktrine već susretom s Osobom, Kristom, mrtvim i uskrsnulim. U svojim svakodnevnim životima, dragi prijatelji, postoje brojne prilike objavljivati ovu vjeru drugima jednostavno i s uvjerenjem, tako da od našeg susreta njihova vjera raste. I danas je važnije no ikada da muškarci i žene upoznaju Isusa te, također zahvaljujući našem primjeru, dozvole da ih on pridobije” (Benedikt XVI, *Regina Caeli*, uskrsni ponedjeljak, 9.travanj 2007.).

“Svojim utjelovljenjem i svojim životom punim rada u Nazaretu, svojim propovijedanjem i svojim čudesima u krajevima Judeje i Galileje, svojom smrću na križu i svojim uskrsnućem Krist se zasvjedočio stožerom stvorenoga svijeta, Prvorođencem i Gospodarom svih stvorenja.

Naš je kršćanski zadatak da ovo gospodstvo obznamimo svojim riječima i djelima. Gospodin želi sebi drage imati na svim zemaljskim putovima. Neke poziva u pustinju, da budu daleko od vreve svijeta i da tako pred drugim ljudima posvjedoče da Bog postoji. Drugima On opet povjerava svećeništvo. Većinu ipak želi imati u središtu svijeta i u zemaljskim stvarima; zato oni moraju Krista nositi svakamo gdje ljudi rade: u tvornice, u laboratorije, na polja, u radionice, na bučne ulice velegrada i na samotne planinske putove. (...) Svaki kršćanin mora

među ljudima onazočiti Krista; on mora tako postupati da njegovi bližnji oćute bonus odor Christi (usp. 2 Kor 2,15), ugodan Kristov miris, te da se na djelima ućenika zrcali lice Ućitelja.“ (*Susret s Kristom*, 105).

Nedugo nakon što je postao Papa, za Uskrs, papa Franjo govorio je o zadaći koja pada na svakog krštenog: „Krist je potpuno pobijedio zlo, jednom i zauvijek, ali na nama je na ljudima svakog vremena, dopustiti ovoj pobijedi da uđe u naše živote i u stvarne situacije u povijesti i društvu. Zbog toga mi se važnim ćini naglasiti ono što smo Boga zamolili danas u liturgiji. ‘O Bože, koji neprestano daješ svojoj Crkvi novi polet, dozvoli da se sluge tvoji ćvrsto u svojim životima drže Sakramenta kojeg su s vjerom primili’.

Istina je, da. Krštenje koje nas ćini djecom Božjom i Euharistija koja nas ujedinjuje s Kristom moraju postati

život, odnosno, trebaju se vidjeti u našim stavovima, ponašanju, gestama i odlukama. Milost koju donosi sakrament Uskrsa golemi je potencijal za obnovu naše osobne egzistencije, obiteljskog života, društvenih veza. Međutim, sve prolazi kroz ljudsko srce: ako si dozvolim da me dodirne milost Uskrsnuloga Krista, ako mu dopustim da me promijeni u onom mom dijelu koji nije dobar, koji može naštetiti i meni i drugima, tada dopuštam Kristovoj pobjedi da se učvrsti u mom životu, da mi udijeli svoje korisno djelovanje. Ovo je moć milosti! Bez milosti ne možemo učiniti ništa. Bez milosti ne možemo učiniti ništa! A s milosti Krštenja i Euharistijskog jedinstva mogu postati instrument Božje milosti, te prekrasne milosti Božje” (Papa Franjo, Regina Caeli, uskrsni ponedjeljak, 1.travanj 2013.).

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/jeruzalem-sveta-grobnica/](https://opusdei.org/hr-hr/article/jeruzalem-sveta-grobnica/)
(2.04.2025.)